

ÉV
TÁJÉPÍTÉSZE DÍJ

Balatonboglár zöldfelületi fejlesztések, Szent Erzsébet emlékpark

Dömötör Tamás
1. pályázata

PhD kutatásaim egyik eredményeként megállapítottam, hogy a táj elvesztette a gazdáját. Egyre több olyan területünk van, amely nem tartozik olyan emberhez vagy közösséghez, amely valóban ismeri annak történetét, és felelősséget érez megújítása, fenntartható módon történő hasznosítása iránt. Tájaink így, gazdátlanul szétesnek, gyors leromlásnak indulnak.

Balatonbogláron, ahol felnőttem, egy nyitott városvezetés és egy jó főépítész közreműködésével lehetőséget kaptam, hogy a gazdaszerepet ellássam a **zöldterületek fejlesztési szakértőjeként**. E fejlesztések szolgáltak a **zöldinfrastruktúra tervezési** módszertan kísérleti műhelymunkájaként. Minden koncepció és terv a helyi lakosság jelentős bevonásával történt. Először egy zöldfelületekre erősen koncentrált integrált városfejlesztési stratégia készült, amely rendszerelvűen határozta meg az egyes zöldfelületek szerepét, fejlesztési irányait, kitérve a gazdálkodási-fenntartási feladatokra is. Ezután következett az egyes területek ütemezett tervezése, felújítása. A több éves munka során terveim segítségével megújultak a város kisebb központi terei. A szabadstrand és a mellette levő Platán sétány megújítására, e két nagyobb lélegzetű tervezési feladatra az azóta ÉTD díjas tervezőket (Garten Stúdió Kft., Lépték-Terv Kft.) kértünk fel. Központi szempontnak tartottam a természeti és kulturális értékek megőrzését, és kortárs módon való megújítását. A Várdombon a tájképi védelem és a történeti örökség (földvár, fekete fenyők, Gömbkilátó) megőrzését messzemenően tiszteletben tartva, helyi vállalkozói magántőke bevonásával történő fejlesztési-fenntartási koncepciót határoztam meg. A város eddig legjelentősebb fenntartási terhet jelentő zöldfelülete így profittermelővé vált, elősegítve más zöldfelületek fenntartását, fejlesztését is. A vállalkozó a kertépítészeti tervek elkészítésére a szintén ÉTD díjassá vált Új Irány Kft.-t bízta meg.

A város talán legösszetettebb kihívását jelentő zöldfelület-fejlesztésének, a **Szent Erzsébet emlékpark tervezését** magam végeztem. A munkában nagy segítséget nyújtott Jámbor Kornél és Mőcsényi Flóra. A település központi részén egy különböző tulajdonosok és kezelők által felszabdalt területen kellett egy egységes, új parkot létrehozni. Ezt kerítések bontásával, új sétányok nyitásával, sikerült elérni. A jelentős terepalakítással járó munka során ügyeltünk a földtömeg-egyensúlyra, és kezelni kellett a nagymértékű erózióveszélyt is. Az addig bezárt tereket megnyitottuk a csodálatos balatoni tájra. A tervezés során érzékenyen figyelni kellett a sokszínű kulturális örökségre: a múzeumként működő egykori családi kápolnákra, az Árpád-kori templomromra és a régi temetőre. Az utolsó jelentős felújítás, átalakítás az 1970-es években történt, e korszak nyomait is igyekeztünk megtartani, felidézni. A tervek konceptualista elvek alapján készültek, a formák alkalmazásában posztmodern eszközöket is használva. Az összekapcsolt terek koncepcionális kialakítása a négy alapelemre épül. A Vörös kápolna környezete a tűz, ölelő-befogadó térrel, színes, illatos fűszerfajokkal és égbe törő növényalkalmazással. A Kék kápolna környezete a víz, hullámozó terepalakítással, áramló levendulatengerrel és szürkés-kék bazalt támfalakkal. A temető a föld, nehéz szagú, tömör örökzöldekkel, sírhelyek imitációjával. A park legmagasabb része a levegő, kilátódombbal, szabad éggel, szellős, fenyő- és mandulaligetes gyepel. A helyi kötődést, a XIX. század és 70-es évek értékrendjét erősíti a következetesen ismételt számárhátív forma, amely egyben a tereket összekötő elemként is szolgál. A szőlőhegyek teraszait idézik a bazalttal töltött gabion falak. A világítást több helyen BB pezsgős üvegek nagyszámú alkalmazásával oldottuk meg, a gabionba rejtett ledlámpák segítségével. A park a csendes kikapcsolódást, szellemi-lelki feltöltődést szolgálja, kontrasztot képezve a szomszédos aktív, nyüzsgő Várdombról. A munkák 2013-as befejezése óta a helyi lakosok és a városba látogató turisták egyaránt kedvelt pihenőhelye lett az addig elhagyatott terület. (9-10. fotó: Almási Balázs; többi Dömötör Tamás)

